

15. Romeinen 15.1-33 - Het offer van de heidenen

a) Romeinen 15.1-13 - Zwakken en sterken

Het zou niet vreemd zijn geweest als de eerste 13 verzen van Rom. 15, bij Rom 14. waren gevoegd. Immers, Paulus werkt in dit gedeelte de gedachte uit waarmee hij Romeinen 14 afsloot. Sterke gelovigen moeten de zwakken niet minachten, maar hun zwakheden dragen en rekening houden met hun geweten. Het gaat daarbij vooral om gelovigen die moeite hadden met bepaalde spijswetten en met het houden van bijzondere dagen. De vraag is niet wie gelijk heeft, maar hoe de gemeente ondanks zulke verschillen één kan blijven. (Rom. 15.1-2)

Christus Zelf is daarin het grote voorbeeld. Hij leefde niet om Zichzelf te behagen, maar gaf Zichzelf voor anderen. Daarom behoren ook de gelovigen eensgezind te zijn, zodat zij "eensgezind, met één mond, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus verheerlijken." (Rom. 15.3-6) **Hier** vat Paulus de kern van Romeinen 14-15 samen: "Aanvaard elkaar, zoals ook Christus ons aanvaard heeft, tot heerlijkheid van God." (Rom. 15.7) Tegelijk grijpt hij daarmee terug op een thema dat vanaf het begin van de brief heeft geklonken.

Vervolgens laat hij opnieuw vanuit het Oude Testament zien dat Gods plan altijd al zowel de Joden als de heidenen omvatte. Christus is gekomen om Gods beloften aan Israël te bevestigen én opdat de heidenen God zouden verheerlijken om Zijn barmhartigheid. De vele citaten uit de Thora, de Psalmen en de Profeten laten zien dat deze eenheid van Jood en heiden geen nieuwe gedachte is, maar al in de Schriften was aangekondigd. (Rom. 15.8-13)

Met vers 13 sluit Paulus de hoofdgedachte van zijn brief af. Daarna volgt een epiloog waarin hij spreekt over zijn bediening, reisplannen en gebedsverzoeken. Vanaf vers 14 begint Paulus de brief af te ronden. Hij legt nog eenmaal uit waarom hij zo vrijmoedig heeft geschreven. Dat doet hij omdat God hem de bijzondere roeping heeft gegeven apostel van de heidenen te zijn. Daarmee sluit hij de cirkel met het begin van de brief, waar hij al schreef dat hij genade en het apostelschap ontvangen had "om gehoorzaamheid van het geloof te bewerken onder alle heidenen." (Rom. 1.5)

b) Romeinen 15.14-22 - Paulus, apostel van de volken

Paulus vertelt over zijn reisplannen. Al jarenlang verlangt hij ernaar Rome te bezoeken, maar zijn werkterrein lag tot nu toe in gebieden waar Christus nog niet bekend was. Hij wilde niet bouwen op het fundament van een ander. Nu de pioniersfase van zijn werk in het oostelijke deel van het Romeinse Rijk grotendeels voltooid is, hoopt hij via Rome naar Spanje te reizen. Daarbij verwacht hij dat de gemeente in Rome hem op die zendingsreis zal ondersteunen. (Rom. 15.22-29)

Opvallend is de priesterlijke taal die Paulus gebruikt. Hij noemt zichzelf een dienaar van Christus Jezus voor de volken, "om het Evangelie van God als een priester te dienen, opdat het offer van de volken welgevallig zou zijn, geheiligd door de Heilige Geest." (Rom. 15.16).

Dat is uitzonderlijk. Paulus presenteert zijn zendingswerk als een tempeldienst waarbij de heidenen zelf het offer zijn dat aan God wordt aangeboden. De apostel is als het ware de priester die dit offer opdraagt. Dat is een prachtig beeld en sluit aan bij Jes. 66.20:

Zij zullen al uw broeders uit alle heidenvolken brengen als offer voor de HEERE...

c) Romeinen 15.23-33 - Collecte en reisplannen

Waarschijnlijk bestaat dit "offer van de volken" uit de gelovigen uit de heidenen zelf, die Paulus als apostel aan God aanbiedt. Mogelijk klinkt daarbij ook Romeinen 12.1 mee, waar alle gelovigen

worden opgeroepen zichzelf als een levend offer aan God te geven. Sommigen zien bovendien een vooruitwijzing naar de collecte die Paulus kort daarna bespreekt. Even verderop schrijft hij immers:

Maar nu reis ik naar Jeruzalem om de heiligen te dienen. Want Macedonië en Achaje hebben goedgevonden een inzameling te doen voor de armen onder de heiligen in Jeruzalem."
(Rom. 15.25-26)

Deze collecte is meer dan een financiële bijdrage. Zij is een zichtbaar teken van de eenheid tussen de gelovigen uit de volken en de gelovigen uit Israël. De heidenen hebben immers geestelijke zegen ontvangen via Israël; daarom is het passend dat zij hun Joodse broeders ook materieel dienen. (Rom. 15.27) Sommige uitleggers zien hierin bovendien een vervulling van oudtestamentische profetieën waarin de volken hun rijkdom naar Sion brengen (bijv. Jes. 60.3-9). Paulus zegt dit echter nergens expliciet.

In ieder geval lijkt Paulus aan deze collecte een grote symbolische betekenis toe te kennen. Zij laat zien dat er in Christus werkelijk één volk van God is ontstaan. De collecte is dus ook een praktische uitwerking van alles wat Paulus in Rom. 9-11 heeft gezegd over Israël en de heidenen. De heidenen zijn geen vervanging van Israël, maar delen in Israëls geestelijke rijkdom. Daarom zijn zij hun Joodse broeders in Christus ook iets verschuldigd (Rom. 15.27).

In dit licht krijgen Paulus' gebedsverzoeken aan het einde van het hoofdstuk extra betekenis. Hij vraagt de gemeente niet alleen te bidden dat hij behouden in Jeruzalem zal aankomen, maar ook "dat mijn dienstbetoon voor Jeruzalem de heiligen welgevallig zal zijn" (Rom. 15.31). De vraag is dus niet alleen of de collecte veilig aankomt, maar vooral of zij zal worden aanvaard door de gemeente van volgelingen van Jezus. Die aanvaarding zou bevestigen dat Joodse en niet-Joodse gelovigen werkelijk één gemeente van Christus vormen. Juist dát is ook de boodschap die de gemeente in Rome zo hard nodig heeft. Voor Paulus stond er veel op het spel. Wanneer de gemeente in Jeruzalem deze gave niet zou aanvaarden, zou dat een ernstige aantasting zijn van de eenheid tussen Joodse en niet-Joodse gelovigen waarvoor hij zich had ingezet. Dat verklaart ook waarom hij zoveel nadruk legt op gebed.

Paulus rondt hiermee de theologische lijn van de brief af. Wat God in Christus heeft gedaan voor Joden én heidenen, moet zichtbaar worden in de manier waarop zij elkaar ontvangen, dienen en liefhebben. Daarmee keert hij terug naar het hoofdthema waarmee de brief begon: het evangelie is "een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood en ook voor de Griek" (Rom. 1.16). Heel de brief heeft uitgewerkt wat die ene zin betekent; in hoofdstuk 15 laat Paulus zien hoe die waarheid gestalte krijgt in het leven van de gemeente.